

Βρυξέλλες, 17 Νοεμβρίου 2023
(OR. en)

15509/23

LIMITE

EJUSTICE 56
JAI 1487
JURINFO 12

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Ευρωπαϊκή στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη για την περίοδο 2024-2028 — Έγκριση

1. Η στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη και το σχέδιο δράσης για την περίοδο 2019-2023 ολοκληρώνονται και οι αντιπροσωπίες συμφώνησαν ότι μια στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη για τα επόμενα έτη θα ήταν χρήσιμη για την περαιτέρω προαγωγή του τομέα της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης.

2. Κατά την περίοδο 2019-2023 το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατέβαλαν σημαντικές προσπάθειες για την επιτάχυνση της διαδικασίας ψηφιοποίησης και την προώθηση της χρήσης ψηφιακών υπηρεσιών στην ηλεκτρονική δικαιοσύνη. Έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στη νομοθετική δράση με την ολοκλήρωση διαφόρων νομοθετικών πρωτοβουλιών, όπως ο κανονισμός¹ σχετικά με ένα μηχανοργανωμένο σύστημα για τη διασυνοριακή ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις (σύστημα e-CODEX), που παρείχε το κατάλληλο πλαίσιο για την ανταλλαγή δικαστικών πληροφοριών μέσω ασφαλών υπηρεσιών· οι κανονισμοί για την επίδοση και κοινοποίηση πράξεων² και τη διεξαγωγή αποδείξεων³ με τους οποίους θεσπίστηκε η χρήση του αποκεντρωμένου συστήματος ΤΠ με διαλειτουργικά σημεία πρόσβασης βάσει του e-CODEX για σχετικές επικοινωνίες· ο κανονισμός για τα ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία⁴ και, κυρίως, ο κανονισμός και η οδηγία για την ψηφιοποίηση της διασυνοριακής δικαστικής συνεργασίας και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη («δέσμη πράξεων για την ψηφιοποίηση»)⁵.
3. Οι προαναφερθείσες νομοθετικές πρωτοβουλίες, καθώς και άλλες νομοθετικές πράξεις που προωθούν την ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης, συνοδεύονται από σειρά μη νομοθετικών πρωτοβουλιών.
4. Οι αντιπροσωπίες έκριναν ότι η στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη θα συμβάλει στην εφαρμογή των προαναφερόμενων νομοθετικών και μη νομοθετικών πρωτοβουλιών και θα επιτρέψει την επίτευξη προόδου σε νέους ή συμπληρωματικούς τομείς.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/850 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2022, σχετικά με ένα μηχανοργανωμένο σύστημα για τη διασυνοριακή ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις (σύστημα e-CODEX) και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1726 (ΕΕ L 150 της 1.6.2022, σ. 1).

² Κανονισμός (ΕΕ) 2020/1784 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2020, περί επίδοσης και κοινοποίησης στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις («επίδοση ή κοινοποίηση πράξεων») (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 405 της 2.12.2020, σ. 40).

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/1783 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2020, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (διεξαγωγή αποδείξεων) (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 405 της 2.12.2020, σ. 1).

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1543 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2023, σχετικά με τις ευρωπαϊκές εντολές υποβολής στοιχείων και τις ευρωπαϊκές εντολές διατήρησης στοιχείων για ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία σε ποινικές διαδικασίες και για την εκτέλεση περιοριστικών της ελευθερίας ποινών κατόπιν ποινικών διαδικασιών (ΕΕ L 191 της 28.7.2023, σ. 118).

⁵ Πρόκειται να εκδοθούν στην επόμενη σύνοδο του Συμβουλίου ΔΕΥ στις 4 Δεκεμβρίου 2023, αντίστοιχα έγγραφα PE-CONS 50/23 και PE-CONS 51/23

5. Σε συνέχεια εργαστηρίου που διοργάνωσε η τσεχική Προεδρία, η σουηδική Προεδρία άρχισε συζητήσεις στο πλαίσιο της Ομάδας «Ηλεκτρονική δικαιοσύνη» σχετικά με την προσέγγιση για τη νέα στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη. Οι συζητήσεις αυτές συνεχίστηκαν υπό την ισπανική Προεδρία, η οποία ουσιαστικά ανέλαβε τη σύνταξη του κειμένου, το οποίο πρότεινε στις αντιπροσωπίες στο πλαίσιο της Ομάδας «Ηλεκτρονική δικαιοσύνη».
6. Η νέα στρατηγική θέτει τις αρχές και τους στόχους για τις εξελίξεις στον τομέα της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης στην ΕΕ για τα επόμενα 5 έτη, καθώς και τις δράσεις που απαιτούνται για την επίτευξή τους, ενώ παράλληλα καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο θα οργανωθεί η παρακολούθηση στο μέλλον.
7. Το σχέδιο στρατηγικής συζητήθηκε σε τεχνικό επίπεδο κατά τη διάρκεια τριών συνεδριάσεων της Ομάδας «Ηλεκτρονική δικαιοσύνη». Οι αντιπροσωπίες συμφώνησαν επί του κειμένου της στρατηγικής στην τελευταία συνεδρίαση και μέσω άτυπης σιωπηρής διαδικασίας κατά τη διάρκεια της εβδομάδας της 13ης Νοεμβρίου 2023.
8. Βάσει των ανωτέρω καλείται η Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων:
- να επιβεβαιώσει τη συμφωνία της επί του κειμένου, και
 - να εισηγηθεί στο Συμβούλιο να εγκρίνει την ευρωπαϊκή στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη για την περίοδο 2024-2028, ως έχει στο παράρτημα κατωτέρω.

Ευρωπαϊκή στρατηγική για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη για την περίοδο 2024-2028

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ο τίτλος V της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρα 67-89) προβλέπει τη δημιουργία χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, όπου η εφαρμογή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) έχει ιδιαίτερη σημασία.
2. Στο πλαίσιο του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, η πρόσβαση στη δικαιοσύνη αποτελεί βασικό θεμελιώδες δικαίωμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το οποίο κατοχυρώνεται τόσο στο άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου όσο και στο άρθρο 47 του Χάρτη, το οποίο εγγυάται το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου.
3. Η χρήση τεχνολογικών μέσων και εργαλείων έχει αυξηθεί στις κοινωνίες μας τα τελευταία χρόνια, ενώ επιταχύνθηκε ιδίως λόγω της πανδημίας COVID-19, με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι προσδοκίες όσον αφορά τις ψηφιακές υπηρεσίες.
4. Το σύστημα απονομής δικαιοσύνης, ως πάροχος βασικών δημόσιων υπηρεσιών, ενστερνίζεται την ψηφιοποίηση και τις συναφείς προκλήσεις. Η ψηφιοποίηση του συστήματος απονομής δικαιοσύνης έχει ως στόχο να διευκολύνει και να βελτιώσει την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, να καταστήσει το σύστημα απονομής δικαιοσύνης αποτελεσματικότερο και αποδοτικότερο, διευκολύνοντας παράλληλα το έργο των επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης¹, φέρνοντάς το πιο κοντά στους πολίτες και προσφέροντας έτσι καλύτερες υπηρεσίες απονομής δικαιοσύνης σε όλους.

¹ Στους επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης περιλαμβάνονται όλοι οι επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της δικαιοσύνης, μεταξύ άλλων και οι επαγγελματίες του νομικού κλάδου.

A. Πλαίσιο

5. Η στρατηγική και το σχέδιο δράσης για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη για την περίοδο 2019-2023 περιλάμβαναν τρεις στρατηγικούς στόχους που εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι σήμερα και συγκεκριμένα: πρόσβαση σε πληροφορίες εντός του τομέα της δικαιοσύνης· ηλεκτρονική επικοινωνία μεταξύ δικαστικών αρχών, πολιτών και επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης· και διαλειτουργικότητα μεταξύ δικαστικών εφαρμογών και τομέων.
6. Στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση² τονίζεται ότι η πρόσβαση στη δικαιοσύνη και η διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών είναι ένας από τους κύριους στόχους του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
7. Για την επίτευξη των στόχων αυτών, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατέβαλαν σημαντικές προσπάθειες για την επιτάχυνση της διαδικασίας ψηφιοποίησης και την προώθηση της χρήσης ψηφιακών υπηρεσιών στην ηλεκτρονική δικαιοσύνη.
8. Μετά την ανακοίνωση, οι εργασίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη επικεντρώθηκαν στη νομοθετική δράση.
9. Η έκδοση του κανονισμού σχετικά με ένα μηχανοργανωμένο σύστημα για τη διασυνοριακή ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις (σύστημα e-CODEX)³ παρείχε το κατάλληλο πλαίσιο για την ανταλλαγή δικαστικών πληροφοριών μέσω ασφαλών υπηρεσιών.

² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών Η ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Μια εργαλειοθήκη ευκαιριών (COM/2020/710 final).

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/850 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2022, σχετικά με ένα μηχανοργανωμένο σύστημα για τη διασυνοριακή ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και ποινικές υποθέσεις (σύστημα e-CODEX) και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1726 (ΕΕ L 150 της 1.6.2022, σ. 1).

10. Οι κανονισμοί για την επίδοση και κοινοποίηση πράξεων⁴ και τη διεξαγωγή αποδείξεων⁵ θεσπίζουν νομικό πλαίσιο για την ψηφιοποίηση των δύο αυτών πράξεων δικαστικής συνεργασίας σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, βάσει του οποίου η χρήση του αποκεντρωμένου συστήματος ΤΠ με διαλειτουργικά σημεία πρόσβασης βάσει του e-CODEX για σχετικές επικοινωνίες θα είναι υποχρεωτική από τον Μάιο του 2025. Ο κανονισμός για τα ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία⁶ αποτελεί ένα περαιτέρω μέσο συνεργασίας για την ψηφιοποίηση της επικοινωνίας σε ποινικές υποθέσεις.
11. Ο κανονισμός και η οδηγία για την ψηφιοποίηση της διασυνοριακής δικαστικής συνεργασίας και της πρόσβασης στη δικαιοσύνη («δέσμη πράξεων για την ψηφιοποίηση»)⁷ αποτελούν βασικούς πυλώνες στους οποίους θα βασιστεί η ηλεκτρονική δικαιοσύνη τα επόμενα έτη. Η εφαρμογή αυτών των νομικών πράξεων θα αποτελέσει τη βασική προτεραιότητα για την περίοδο που καλύπτει η παρούσα στρατηγική. Οι εκτελεστικές πράξεις για τις 24 νομικές πράξεις που καλύπτονται από τη δέσμη πράξεων για την ψηφιοποίηση θα πρέπει να συζητηθούν σε επιτροπές με εκπροσώπους των κρατών μελών. Το αποκεντρωμένο σύστημα ΤΠ για τις εν λόγω πράξεις θα πρέπει να δημιουργηθεί μέσω εθνικών σημείων πρόσβασης, τα οποία θα συνδέουν τα αντίγραφα του λογισμικού εφαρμογής αναφοράς και/ή των εθνικών λύσεων. Ταυτόχρονα, οι αρχές της ηλεκτρονικής επικοινωνίας καθώς και το ευρωπαϊκό σημείο ηλεκτρονικής πρόσβασης που ορίζονται στη δέσμη πράξεων για την ψηφιοποίηση, θα πρέπει να θεωρούνται ως βάση για κάθε νέα νομοθετική πρωτοβουλία στον τομέα της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης.

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/1784 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2020, περί επιδόσεως και κοινοποίησης στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις («επίδοση ή κοινοποίηση πράξεων») (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 405 της 2.12.2020, σ. 40).

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2020/1783 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2020, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (διεξαγωγή αποδείξεων) (αναδιατύπωση) (ΕΕ L 405 της 2.12.2020, σ. 1).

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/1543 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2023, σχετικά με τις ευρωπαϊκές εντολές υποβολής στοιχείων και τις ευρωπαϊκές εντολές διατήρησης στοιχείων για ηλεκτρονικά αποδεικτικά στοιχεία σε ποινικές διαδικασίες και για την εκτέλεση περιοριστικών της ελευθερίας ποινών κατόπιν ποινικών διαδικασιών (ΕΕ L 191 της 28.7.2023, σ. 118).

⁷ PE-CONS 50/23 και PE-CONS 51/23 αντίστοιχα

12. Χάρη στη δέσμη πράξεων για την ψηφιοποίηση, τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα και οι νόμιμοι εκπρόσωποί τους θα μπορούν να επικοινωνούν ηλεκτρονικά μέσω του ευρωπαϊκού σημείου ηλεκτρονικής πρόσβασης. Οι αρχές θα είναι σε θέση να ανταλλάσσουν δεδομένα σχετικά με αστικές, εμπορικές και ποινικές υποθέσεις με διασυνοριακές επιπτώσεις μέσω ασφαλών και αξιόπιστων ψηφιακών διαύλων.
13. Οι προαναφερθείσες νομοθετικές πρωτοβουλίες, καθώς και άλλες νομοθετικές πράξεις που προωθούν την ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης, συνοδεύονται από σειρά σχετικών μη νομοθετικών πρωτοβουλιών, συμπεριλαμβανομένης της ενοποίησης της χρήσης και της ανάπτυξης του συστήματος e-CODEX, που θα διοικούνται και θα συντηρούνται από τον eu-LISA μετά τη δήλωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την επιτυχή ολοκλήρωση της διαδικασίας παράδοσης-παραλαβής το 2024.
14. Ο ρόλος των κρατών μελών θα είναι εξίσου σημαντικός, καθώς η σύνδεση με το e-CODEX παραμένει εθνική αρμοδιότητα. Η διασύνδεση πρόσθετων εθνικών συστημάτων μέσω του e-CODEX αποδεικνύει ότι οι αρμόδιες αρχές, οι επαγγελματίες του νομικού κλάδου και τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα μπορούν να αλληλεπιδρούν με ταχύ, ασφαλή και αξιόπιστο τρόπο. Με βάση το e-CODEX, το σύστημα ψηφιακής ανταλλαγής ηλεκτρονικών αποδεικτικών στοιχείων (eEDES) εξελίσσεται σε λογισμικό εφαρμογής αναφοράς και η ανταλλαγή πράξεων όπως οι ευρωπαϊκές εντολές έρευνας μεταξύ διαφόρων κρατών μελών αποτελεί ήδη σήμερα πραγματικότητα.
15. Όλα τα ανωτέρω καταδεικνύουν τη σημαντική ώθηση που δόθηκε στον τομέα της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης και τον τρόπο με τον οποίο εξελίσσεται σταδιακά από μια προσέγγιση με βάση την εθελοντική συμμετοχή σε πρωτοβουλίες ψηφιοποίησης σε μια υποχρεωτική προσέγγιση με βάση νομοθετικές πράξεις που παρέχουν μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου. Καταδεικνύουν επίσης την προόδου που έχει συντελεστεί όσον αφορά την ενίσχυση της ψηφιοποίησης της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

16. Αναμφισβήτητα η Ευρωπαϊκή Ένωση εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις όσον αφορά την περαιτέρω ανάπτυξη της ψηφιοποίησης της δικαιοσύνης. Οι προκλήσεις αυτές αποτελούν όμως και σημαντική ευκαιρία και τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρυνθούν να συνεχίσουν το έργο τους για τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης. Το σταθερό νομικό πλαίσιο και η αυξανόμενη ωριμότητα ορισμένων από τα βασικά ηλεκτρονικά συστήματα είναι ζωτικής σημασίας για την προσπάθεια αυτή.

B. Πεδίο εφαρμογής

17. Η παρούσα στρατηγική εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη και θα πρέπει να αποτελέσει πηγή έμπνευσης για όλους τους φορείς της Ευρωπαϊκής Ένωσης που συμμετέχουν στη διαδικασία του ψηφιακού μετασχηματισμού στον τομέα της δικαιοσύνης.
18. Εφαρμόζεται από το 2024 έως το 2028. Δεδομένης της ταχύτητας των τεχνολογικών εξελίξεων, θα ήταν χρήσιμη μια επανεξέταση που θα επιτρέπει την προσαρμογή των στρατηγικών στόχων και των σχετικών δράσεων. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί αξιολόγηση και πιθανή αναθεώρηση κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2026, ώστε η στρατηγική να προσαρμοστεί, εάν χρειαστεί, στις εξελισσόμενες προκλήσεις και δυνατότητες.

Γ. Σκοπός της στρατηγικής

19. Η παρούσα στρατηγική θα πρέπει να καθοδηγεί τον εν εξελίξει ψηφιακό μετασχηματισμό στον τομέα της δικαιοσύνης σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.
20. Ειδικότερα, σκοπός της είναι ο προσδιορισμός στρατηγικών και επιχειρησιακών στόχων και των αρχών που θα πρέπει να τηρούνται κατά τη διεξαγωγή αυτής της διαδικασίας ψηφιακού μετασχηματισμού, η θέσπιση οργανωτικών και μεθοδολογικών μέτρων, ο εντοπισμός βασικών καταλυτικών παραγόντων για τη διευκόλυνση και την προώθηση της ψηφιοποίησης, καθώς και η προώθηση μηχανισμών για τη διευκόλυνση του συντονισμού και της παρακολούθησης της προόδου όσον αφορά τις πρωτοβουλίες για την ηλεκτρονική δικαιοσύνη.

21. Θα πρέπει να εξεταστούν ειδικές δράσεις που σχετίζονται με ζητήματα που προκύπτουν στο πλαίσιο του ψηφιακού μετασχηματισμού (βιντεοδιασκέψεις, ψηφιακοί φάκελοι κ.λπ.), και παράλληλα να παρασχεθεί ευελιξία όσον αφορά την ενσωμάτωση νέων δράσεων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και την αξιοποίηση των ευκαιριών που παρουσιάζουν οι αναδυόμενες τεχνολογίες, όπως η τεχνητή νοημοσύνη (TN).
22. Ειδικότερα, οι στόχοι αυτοί θα πρέπει να επιδιώκονται παράλληλα στον τομέα της αστικής και της ποινικής δικαιοσύνης, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών επιπτώσεων για τον ψηφιακό μετασχηματισμό σε αυτούς τους δύο τομείς της δικαιοσύνης.
23. Οι στόχοι αυτοί και οι σχετικές δράσεις θα πρέπει να συνοδεύονται από διαδικασία παρακολούθησης για την αξιολόγηση της εφαρμογής και της αποτελεσματικότητάς τους. Ως εκ τούτου, θα ήταν χρήσιμο να δημιουργηθεί ένας συνεργατικός μηχανισμός παρακολούθησης για την ανάλυση και την αξιολόγηση της προόδου. Αυτή η συνεργατική άσκηση θα πρέπει να επιτρέπει την παρακολούθηση της προόδου μέσω της συγκέντρωσης πληροφοριών σχετικά με συναφή έργα και πρωτοβουλίες που χρηματοδοτούνται είτε στο πλαίσιο χρηματοδοτικών προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε σε εθνικό επίπεδο, καθώς και μέσω της διευκόλυνσης της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών.
24. Παρότι η ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης προσφέρει απτά και μακροχρόνια οφέλη όσον αφορά τη μείωση του κόστους που σχετίζεται με την πρόσβαση στη δικαιοσύνη και τη λειτουργία των δικαστικών συστημάτων, θα απαιτηθεί χρηματοδότηση για τις επενδύσεις σε διάφορες δράσεις. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αναζητούν χρηματοδότηση για δράσεις που σχετίζονται με την ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης αξιοποιώντας τα διάφορα χρηματοδοτικά μέσα που περιλαμβάνει το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο. Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα πρέπει να διευκολυνθεί η πρόσβαση στη χρηματοδότηση.

II. ΑΡΧΕΣ

A. Ουσιώδεις αρχές

α. Τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αρχών

25. Η προώθηση της ψηφιοποίησης απαιτεί ιδιαίτερη έμφαση στην αποτελεσματικότητα της προστασίας που εγγυώνται τα υφιστάμενα θεμελιώδη δικαιώματα. Οι πρωτοβουλίες στο πλαίσιο του ψηφιακού μετασχηματισμού της δικαιοσύνης πρέπει να λαμβάνονται με σεβασμό στην ανεξαρτησία της δικαιοσύνης και το κράτος δικαίου, που αποτελεί μία από τις βασικές αξίες στις οποίες εδράζεται η Ευρωπαϊκή Ένωση σύμφωνα με το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και οι οποίες είναι κοινές στα κράτη μέλη. Οι πρωτοβουλίες αυτές θα πρέπει να υπόκεινται σε προσεκτική εκτίμηση του βαθμού στον οποίο προστατεύουν τα δικαιώματα όλων. Θα πρέπει να αναληφθεί δράση ιδίως στο πλαίσιο της ποινικής δικαιοσύνης, όπου η χρήση τεχνολογιών επικοινωνίας εξ αποστάσεως θα μπορούσε να ενέχει σοβαρούς κινδύνους για τα βασικά δικαιώματα των υπόπτων και των κατηγορουμένων, ιδίως το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, το δικαίωμα παράστασης του κατηγορουμένου στη δίκη του και το δικαίωμα υπεράσπισης. Επίσης, η εμφάνιση καινοτόμων τεχνολογιών μπορεί να δημιουργήσει ριζικά νέες προκλήσεις και κινδύνους, για παράδειγμα παραβιάσεις της κυβερνοασφάλειας, εμβάθυνση του ψηφιακού χάσματος ή ασυνείδητες διακρίσεις λόγω μεροληπτικών αλγορίθμων ή συνόλων δεδομένων.

β. Πρόσβαση στη δικαιοσύνη

26. Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη αποτελεί ένα ακόμη θεμελιώδες δικαίωμα και βασικό συστατικό του κράτους δικαίου. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός έχει μεταβάλει ριζικά τις ζωές των ανθρώπων τις τελευταίες δεκαετίες, εξέλιξη που θα συνεχιστεί. Τα δικαστικά συστήματα ανταποκρίνονται στις εξελισσόμενες αυτές απαιτήσεις και καθιστούν διαθέσιμες στους πολίτες τις κατάλληλες τεχνολογικές δυνατότητες. Η περαιτέρω ψηφιοποίηση των δικαστικών συστημάτων των κρατών μελών καθώς και η χρήση της ΤΝ στα συστήματα απονομής δικαιοσύνης έχουν τεράστιες δυνατότητες να συνεχίσουν να διευκολύνουν και να βελτιώνουν την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για όλους σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Για παράδειγμα, υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η ΤΝ μπορεί να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς χαμηλού κινδύνου και να είναι πολύ χρήσιμη τόσο για τους πολίτες όσο και για τις δικαστικές αρχές.

γ. Με επίκεντρο τον άνθρωπο

27. Σύμφωνα με τη διακήρυξη σχετικά με τα ψηφιακά δικαιώματα και τις ψηφιακές αρχές για την ψηφιακή δεκαετία⁸, κάθε προσπάθεια στον τομέα της ψηφιοποίησης της δικαιοσύνης θα πρέπει να επικεντρώνεται στις ανάγκες των πολιτών. Οι άνθρωποι βρίσκονται στο επίκεντρο του ψηφιακού μετασχηματισμού στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
28. Οι ανθρωποκεντρικές υπηρεσίες είναι προσβάσιμες σε όλους, είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες των ανθρώπων και συμμορφώνονται με υψηλά πρότυπα ποιότητας. Οι ανάγκες όλων των ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων όσων δεν διαθέτουν ψηφιακές δεξιότητες ή εργαλεία, θα πρέπει να καλύπτονται εξίσου μέσω της αποτελεσματικής συμμετοχής σε δικαστικές διαδικασίες. Ως εκ τούτου, η ανθρωποκεντρική προοπτική και η βελτίωση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης μεταξύ των πολιτών και των δημόσιων θεσμών.

⁸ COM(2022) 28 final.

δ. Γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος

29. Για την προώθηση ενός δίκαιου και ισορροπημένου πλαισίου στον τομέα της δικαιοσύνης σε ολόκληρη την Ευρώπη, είναι σημαντικό να μειωθεί το ψηφιακό χάσμα που δημιουργεί ανισότητες όσον αφορά την πρόσβαση στη δικαιοσύνη. Αυτό δεν αποτελεί μόνο δυνητική πηγή αποκλεισμού για τους πολίτες, αλλά και εμπόδιο στην άσκηση των δικαιωμάτων τους. Η αρχή αυτή περιλαμβάνει επίσης την ανάγκη να καταβληθούν προσπάθειες για εναρμόνιση του επιπέδου ψηφιοποίησης της δικαιοσύνης σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Με την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και προσπαθειών, μπορούμε να προωθήσουμε συλλογικά τον ψηφιακό μετασχηματισμό της δικαιοσύνης, διατηρώντας παράλληλα μια ανθρωποκεντρική προοπτική και διασφαλίζοντας την προστασία και τον σεβασμό των δικαιωμάτων όλων.

ε. Ψηφιακή ενδυνάμωση των χρηστών

30. Το 46 % των ευρωπαίων πολιτών⁹ δεν διαθέτει επί του παρόντος βασικές ψηφιακές δεξιότητες και πόρους. Για να μπορέσουν να αξιοποιήσουν πλήρως τα δικαιώματα και τις ευκαιρίες τους, θα πρέπει να τους παρασχεθούν οι ψηφιακές δεξιότητες που απαιτούνται για την πρόσβαση σε ψηφιακές υπηρεσίες. Ως εκ τούτου, ο ψηφιακός μετασχηματισμός της δικαιοσύνης πρέπει να περιλαμβάνει την ψηφιακή ενδυνάμωση και την ανάπτυξη ικανοτήτων των χρηστών. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην κατάρτιση των επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης. Η προώθηση της χρήσης ψηφιακών εργαλείων και πόρων μεταξύ των επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης θα ενισχύσει την ικανότητά τους να χειρίζονται αποτελεσματικά τόσο το εθνικό όσο και το ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο, διασφαλίζοντας με τον τρόπο αυτό τη συνοχή.

στ. Βιωσιμότητα

31. Κάθε υπηρεσία ηλεκτρονικής δικαιοσύνης θα πρέπει να εφαρμόζεται και να λειτουργεί με βιώσιμο τρόπο, δηλαδή ο οικονομικός, περιβαλλοντικός και κοινωνικός αντίκτυπός της να μπορεί να προβλεφθεί και να διατηρηθεί μακροπρόθεσμα.

⁹[https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_sk_dskl_i\\$DV_317/default/table?lang=en](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_sk_dskl_i$DV_317/default/table?lang=en)

B. Επιχειρησιακές αρχές

α. Αρχή «μόνον άπαξ»

32. Η αρχή «μόνον άπαξ» θα πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερος υπόψη κατά την παροχή δικαστικών υπηρεσιών, ώστε να αποφεύγονται περιττές διαδικασίες και επιβαρύνσεις για τους πολίτες και να επιδιώκεται η επαναχρησιμοποίηση, όπου είναι δυνατόν, πληροφοριών που έχουν εισαχθεί στο σύστημα και εξακολουθούν να είναι έγκυρες. Η αρχή «μόνον άπαξ» εφαρμόζεται με παράλληλο σεβασμό του δικαιώματος της εμπιστευτικότητας των δεδομένων και του δικαιώματος στη λήθη.

β. Κατά κανόνα ψηφιακό

33. Η υιοθέτηση μιας προσέγγισης με βάση το «κατά κανόνα ψηφιακό» θα εξορθολογίσει τις διαδικασίες, θα μειώσει τη γραφειοκρατία και θα ενισχύσει τη συνολική αποτελεσματικότητα των νομικών διαδικασιών. Η ψηφιοποίηση των νομικών υπηρεσιών θα προετοιμάσει το έδαφος για ένα πιο προσιτό και φιλικό προς τον χρήστη σύστημα δικαιοσύνης, προς όφελος τόσο των επαγγελματιών του νομικού κλάδου όσο και του ευρέος κοινού. Αυτό το νέο σύστημα απονομής δικαιοσύνης θα πρέπει να σχεδιαστεί ως ψηφιακή υπηρεσία, παρόλο που μη ψηφιακές εναλλακτικές λύσεις είναι αναγκαίο να διατηρηθούν, ώστε να παρέχεται αποτελεσματική νομική προστασία και πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε όσους δεν συμβαδίζουν πλήρως με τις τεχνολογικές εξελίξεις.

γ. Διαλειτουργικότητα και κυβερνοασφάλεια

34. Σε έναν κόσμο όπου οι πληροφορίες κυκλοφορούν ελεύθερα, η διασφάλιση της διαλειτουργικότητας μεταξύ των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης είναι ζωτικής σημασίας¹⁰. Θέτοντας τη διαλειτουργικότητα ως προτεραιότητα, θα καταστεί δυνατή η απρόσκοπτη επικοινωνία και ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των διαφόρων συστημάτων, η ενίσχυση του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ διαφόρων νομικών οντοτήτων και θεσμικών οργάνων και, ως εκ τούτου, η εξάλειψη των εμποδίων μεταξύ των διαφόρων εθνικών νομικών συστημάτων.

¹⁰ Βλ. σχετικά το πλαίσιο διαλειτουργικότητας της ΜΣΕ και τις αρχές του ευρωπαϊκού πλαισίου διαλειτουργικότητας για τις ευρωπαϊκές δημόσιες υπηρεσίες.

35. Επιπρόσθετα, η διαλειτουργικότητα μετριάζει τους κινδύνους κυβερνοασφάλειας και τα φαινόμενα εγκλωβισμού που μπορούν να αντιμετωπιστούν με την υιοθέτηση συντονισμένης προσέγγισης μεταξύ των κρατών μελών. Η χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών στον τομέα της δικαιοσύνης είναι εξαιρετικά ευαίσθητο ζήτημα και, ως εκ τούτου, πρέπει να τηρούνται τα πλέον σύγχρονα πρότυπα όσον αφορά την ασφάλεια των πληροφοριών και την κυβερνοασφάλεια¹¹, και να τηρείται πλήρως η νομοθεσία για την προστασία της ιδιωτικότητας και των δεδομένων.

δ. Δυναμική δικαιοσύνη

36. Η δικαιοσύνη πρέπει να είναι ευέλικτη και να προσαρμόζεται στις διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες της κοινωνίας. Λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των ατόμων και των θεσμικών οργάνων, συμπεριλαμβανομένων των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων τους, και μέσω της αποτελεσματικής διαχείρισης των αλλαγών, μπορούμε να οικοδομήσουμε ένα πιο ανθεκτικό και ανταποκρινόμενο στις ανάγκες και τις προσδοκίες των χρηστών σύστημα απονομής δικαιοσύνης.

37. Οι ψηφιακές τεχνολογίες και τα δεδομένα μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία. Η ψηφιοποίηση, η ανάλυση δεδομένων και η ΤΝ ενσωματώνονται όλο και περισσότερο στις υπηρεσίες απονομής δικαιοσύνης, με σκοπό την ενίσχυση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας. Η πανδημία COVID-19 έθεσε υπό αμφισβήτηση τις επιδόσεις των υπηρεσιών απονομής δικαιοσύνης και επιτάχυνε τον ψηφιακό μετασχηματισμό των εν λόγω υπηρεσιών, ενώ ταυτόχρονα αποκάλυψε τα ζητήματα που εγείρει η εν λόγω αλλαγή.

ε. Δικαιοσύνη βασιζόμενη στα δεδομένα

38. Η σημασία των αποφάσεων που βασίζονται στα δεδομένα είναι αδιαμφισβήτητη. Ως εκ τούτου, οι πρωτοβουλίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τη συλλογή και την ανάλυση δεδομένων, καθώς αυτές είναι καίριας σημασίας για την επαρκή καθοδήγηση της δράσης, με παράλληλη αντιμετώπιση πιθανών συναφών κινδύνων, όπως η μεροληπτική μεταχείριση των δεδομένων ή της τεχνολογίας.

¹¹ Βλ. επίσης σχετικά την οδηγία (ΕΕ) 2022/2555 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014 και της οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972, και για την κατάργηση της οδηγίας (ΕΕ) 2016/1148 (οδηγία NIS 2).

39. Στόχος θα πρέπει επίσης να είναι η αύξηση του επιπέδου διαφάνειας των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης, προκειμένου να αυξηθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών στη δικαιοσύνη. Η ενθάρρυνση της πρόσβασης σε ανοιχτά δικαστικά δεδομένα μπορεί να χρησιμεύσει ως μέσο ενδυνάμωσης των πολιτών και των επιχειρήσεων, αυξάνοντας έτσι, μεταξύ άλλων, τις δυνατότητες αυτόνομης επίλυσης διαφορών. Η πρόσβαση σε δικαστικά δεδομένα μπορεί επίσης να συμβάλει στη θέσπιση πιο στοχευμένων μέτρων με βάση τις ανάγκες και τις προκλήσεις που έχουν εντοπιστεί, καθώς και στην επεξήγηση των δράσεων που αναλαμβάνονται. Είναι σημαντικό τα δικαστικά δεδομένα να καταστούν ανοιχτά, ώστε να είναι δυνατή η ανάληψη νέων πρωτοβουλιών και να προωθηθούν συνέργειες μεταξύ αυτών.
40. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να διασφαλίζεται επαρκής προστασία των δεδομένων και κυβερνοασφάλεια.

στ. Προέλευση από ανοικτή πηγή

41. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη αναγνωρίζουν όλο και περισσότερο τη σημασία της δημιουργίας και χρήσης λογισμικού στο πλαίσιο αδειών ανοικτού κώδικα και εντός ενός κατάλληλου πλαισίου προστασίας των δεδομένων. Τα οφέλη του ανοικτού κώδικα —όπως το χαμηλότερο συνολικό κόστος ιδιοκτησίας, η τόνωση της καινοτομίας και η ενίσχυση της διαφάνειας και της διαλειτουργικότητας— είναι ιδιαίτερα σημαντικά για τον τομέα της δικαιοσύνης. Επιπλέον, η προέλευση από ανοικτή πηγή μπορεί να συμβάλει στον έλεγχο των αρχών επιβολής του νόμου και των δικαστικών αρχών και στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης σε αυτές.

III. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

42. Ο γενικός στόχος της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης πρέπει πάντα να είναι η βελτίωση της παροχής των δικαστικών υπηρεσιών στο κοινό με σκοπό τη διευκόλυνση του δικαιώματος της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να επιδιωχθούν οι ακόλουθοι στρατηγικοί στόχοι:
- α) Βελτίωση της πρόσβασης στην ψηφιακή δικαιοσύνη
 - β) Ενίσχυση της ψηφιακής δικαστικής συνεργασίας
 - γ) Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της ψηφιακής δικαιοσύνης
 - δ) Προώθηση της καινοτόμου ψηφιακής δικαιοσύνης

43. Οι εν λόγω στρατηγικοί στόχοι μπορούν να αναλυθούν στους ακόλουθους επιχειρησιακούς στόχους:

A. Βελτίωση της πρόσβασης στην ψηφιακή δικαιοσύνη

44. Η ανθρωποκεντρική ψηφιακή δικαιοσύνη απαιτεί να λαμβάνονται υπόψη όλοι οι παράγοντες και οι ανάγκες τους, χωρίς να μένει κανείς στο περιθώριο. Αυτός ο στρατηγικός στόχος μπορεί να υποδιαιρεθεί σε διάφορους επιχειρησιακούς στόχους.

i. Προώθηση της καθολικής πρόσβασης στην ψηφιακή δικαιοσύνη

45. Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα και μία από τις βασικές αρχές του κράτους δικαίου. Ως εκ τούτου, η διασφάλιση της καθολικής πρόσβασης στη δικαιοσύνη, συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής δικαιοσύνης, στην Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να αποτελεί βασικό στόχο.

46. Για να διευκολυνθεί η πρόσβαση για όλους, η διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης¹² και όλες οι βοηθητικές υπηρεσίες της, συμπεριλαμβανομένου του επικείμενου ευρωπαϊκού σημείου ηλεκτρονικής πρόσβασης, έχουν μεγάλη σημασία ως μονοαπευθυντική θυρίδα για τις υπηρεσίες ψηφιακής δικαιοσύνης.

ii. Προώθηση υπηρεσιών ψηφιακής δικαιοσύνης με προστιθέμενη αξία

47. Οι υπηρεσίες απονομής δικαιοσύνης θα πρέπει πάντα να σχεδιάζονται με γνώμονα τα άτομα και τους επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης, ώστε να είναι λειτουργικές και να προσφέρουν πραγματική προστιθέμενη αξία στους χρήστες.

iii. Βελτίωση και προώθηση της διαδικτυακής πύλης της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης και του EUR-Lex

48. Η διαδικτυακή πύλη της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης και το EUR-Lex έχουν αποδειχθεί πολύτιμα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των συστημάτων απονομής δικαιοσύνης. Παρέχουν πρόσβαση σε ποικίλες πληροφορίες και φιλοξενούν διάφορα επιγραμμικά συστήματα. Είναι διαθέσιμα σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

¹² <https://e-justice.europa.eu/home?&action=home&plang=el>

49. Στο παρελθόν, οι προσπάθειες επικεντρώνονταν στην αύξηση του όγκου των διαθέσιμων πληροφοριών στη διαδικτυακή πύλη της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης. Οι εργασίες πρέπει πλέον να επικεντρωθούν στη βελτίωση της δομής της διαδικτυακής πύλης, ώστε το περιεχόμενο να είναι εύκολα προσβάσιμο σε όλους, με τη χρήση απλής γλώσσας την οποία μπορούν να κατανοήσουν όλοι. Στόχος είναι μια ελκυστική, εξορθολογισμένη και προσβάσιμη διαδικτυακή πύλη της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης. Είναι σημαντικό τα κράτη μέλη και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσουν να κοινοποιούν και να προωθούν τη διαδικτυακή πύλη σε πρόσωπα, επιχειρήσεις και επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης.
- iv. Γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος για την πρόσβαση στην ψηφιακή δικαιοσύνη
50. Η καθολική πρόσβαση σε υπηρεσίες ψηφιακής δικαιοσύνης απαιτεί την εξάλειψη όλων των υφιστάμενων φραγμών που εμποδίζουν την πρόσβαση του συνόλου των πολιτών στις εν λόγω υπηρεσίες επί ίσοις όροις.
51. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, είναι υψίστης σημασίας να διασφαλίζεται η προσβασιμότητα των εργαλείων ψηφιακής δικαιοσύνης και η μη εισαγωγή διακρίσεων όσον αφορά την πρόσβαση στην ψηφιακή δικαιοσύνη, ήδη από τη φάση του σχεδιασμού.
- v. Ενδυνάμωση των προσώπων, των επιχειρήσεων και των επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης
52. Οι δραστηριότητες ανάπτυξης ικανοτήτων και κατάρτισης θα βοηθήσουν τους χρήστες να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που προσφέρει ο ψηφιακός μετασχηματισμός, με την παροχή αποτελεσματικών δημόσιων υπηρεσιών υψηλής ποιότητας στον τομέα της δικαιοσύνης. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην αρχική και στη συνεχιζόμενη κατάρτιση που παρέχεται στους επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης, για τη στήριξη της ανάπτυξης ψηφιακών επαγγελματικών δεξιοτήτων, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές στρατηγικές κατάρτισης δικαστικών.

B. Ενίσχυση της ψηφιακής δικαστικής συνεργασίας

53. Πολλοί από τους κύριους στόχους της συνεργατικής ψηφιακής δικαιοσύνης έχουν καθοριστεί σε νομικές πράξεις, ιδίως στη δέσμη πράξεων για την ψηφιοποίηση.
54. Σημαντικό μέρος των προσπαθειών των κρατών μελών θα αφιερωθεί αναγκαστικά, τα προσεχή έτη, στη συμμόρφωση με τους φιλόδοξους στόχους που έχουν τεθεί σε αυτή τη δέσμη πράξεων, αλλά ενδέχεται να ανακύψουν πρόσθετες προκλήσεις στο πλαίσιο της περαιτέρω βελτίωσης της ψηφιακής δικαστικής συνεργασίας.

i. Βελτίωση της διασυνοριακής διαλειτουργικότητας

55. Οι νομοθετικές πράξεις για την ψηφιοποίηση, όπως η δέσμη πράξεων για την ψηφιοποίηση και ο κανονισμός e-CODEX, προετοιμάζουν το έδαφος για τη διασυνοριακή δικαστική διαλειτουργικότητα, με προτάσεις για την ψηφιοποίηση περισσότερων από 20 πράξεων δικαστικής συνεργασίας. Η δέσμη πράξεων για την ψηφιοποίηση θα πρέπει να χρησιμεύσει ως σημείο αναφοράς για κάθε περαιτέρω νομοθεσία στον τομέα της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
56. Επιπλέον, οι επιτυχείς πρωτοβουλίες των κρατών μελών στην ανταλλαγή πραγματικών υποθέσεων μέσω του e-CODEX, με τη χρήση είτε των εθνικών τους συστημάτων είτε του λογισμικού εφαρμογής αναφοράς που παρέχει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καταδεικνύουν τους πυλώνες στους οποίους θα στηριχθεί ο ψηφιακός μετασχηματισμός των δικαστικών επικοινωνιών. Υπό το πρίσμα αυτό, πρέπει να διασφαλίζεται η διαλειτουργικότητα σε επίπεδο δεδομένων και λειτουργίας μεταξύ των συστημάτων των κρατών μελών, καθώς και με τα συστήματα των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
57. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, ένα από τα καθήκοντα προτεραιότητας που πρέπει να διευθετηθούν θα είναι η εφαρμογή της δέσμης πράξεων για την ψηφιοποίηση. Η εφαρμογή αυτή θα απαιτήσει την έκδοση εκτελεστικών πράξεων για 24 νομικές πράξεις σχετικά με αστικές, εμπορικές και ποινικές υποθέσεις, καθώς και την ανάπτυξη των αντίστοιχων αποκεντρωμένων συστημάτων ΤΠ που θα συνίστανται σε εφαρμογή αναφοράς και/ή εθνικές εφαρμογές. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις θα εκδοθούν σε τέσσερις δέσμες έως το τέλος της περιόδου της στρατηγικής το 2028 και τα αντίστοιχα συστήματα ΤΠ θα τεθούν σε λειτουργία δύο έτη μετά την έκδοση της σχετικής δέσμης. Για την επίτευξη αυτού του στόχου θα απαιτηθούν σημαντικές επενδύσεις σε χρόνο και πόρους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τον eu-LISA. Είναι ζωτικής σημασίας όλοι οι φορείς να δεσμευτούν για την εκπλήρωση αυτού του καθήκοντος και, μεταξύ άλλων, να ορίσουν εμπειρογνώμονες αρμόδιους να συζητήσουν την ψηφιοποίηση των σχετικών νομικών πράξεων.
58. Τέλος, η τυποποιημένη ψηφιοποίηση των πράξεων δικαστικής συνεργασίας θα προετοιμάσει το έδαφος για τη μελλοντική διαλειτουργικότητα της δικαιοσύνης με άλλους τομείς.

ii. Υπηρεσίες επικοινωνίας σε πραγματικό χρόνο

59. Σε έναν εξελισσόμενο ψηφιακό κόσμο, οι υπηρεσίες επικοινωνίας σε πραγματικό χρόνο διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην ενίσχυση της ψηφιακής δικαστικής συνεργασίας. Στις υπηρεσίες αυτές συγκαταλέγονται οι βιντεοδιασκέψεις, για τις οποίες σημειώνεται ήδη πρόοδος από τα κράτη μέλη τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.
60. Οι πολλές μελλοντικές προκλήσεις, όπως η ταυτοποίηση των συμμετεχόντων, και η σημασία που αποδίδεται στις βιντεοδιασκέψεις από τη δέσμη πράξεων για την ψηφιοποίηση εγγυώνται ότι ο στόχος αυτός θα διατηρήσει τη σημασία του τα επόμενα έτη. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η ψηφιακή διερμηνεία σε πραγματικό χρόνο με τη χρήση ΤΝ, η οποία, με σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων του εξεταζόμενου προσώπου, θα μπορούσε να βοηθήσει τις δικαστικές αρχές στο πλαίσιο ακροάσεων με φυσική παρουσία και εξ αποστάσεως, με παράλληλη αποφυγή του κόστους, των καθυστερήσεων και των δυσκολιών στην εξεύρεση διερμηνέων.

Γ. Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της ψηφιακής δικαιοσύνης

61. Η αποτελεσματικότητα έχει πολλές όψεις, αλλά όλες οδηγούν σε μια καλύτερη και πιο βιώσιμη Ευρωπαϊκή Ένωση.
- i. Προώθηση μιας δικαιοσύνης προσανατολισμένης στα δεδομένα
62. Η δημιουργία δικαιοσύνης προσανατολισμένης στα δεδομένα θα πρέπει να θεωρείται οριζόντιος στόχος καίριας σημασίας από πολλές απόψεις. Τα δεδομένα προσφέρουν μεγάλες ευκαιρίες για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του τομέα της δικαιοσύνης:
- α) Από γενική άποψη, το άνοιγμα των δεδομένων του τομέα της δικαιοσύνης, λαμβανομένων υπόψη των κανόνων για την προστασία των δεδομένων, ενισχύει τη διαφάνεια, η οποία αποτελεί θεμελιώδη αξία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- β) Από οικονομική άποψη, τα ανοικτά δεδομένα επιτρέπουν τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών μοντέλων, καθώς τα δεδομένα τροφοδοτούν την πλειονότητα των βασικών ψηφιακών καταλυτικών παραγόντων που διαθέτουμε, όπως η ΤΝ.

- γ) Η ανάπτυξη συστημάτων ΤΝ εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από την ολοκληρωμένη διαθεσιμότητα μεγάλων, δομημένων και μηχαναγνώσιμων συνόλων δεδομένων. Όταν αποφασίζεται η δημοσιοποίηση των δεδομένων αυτών, προσοχή πρέπει να δίδεται στον μετριασμό, στον μέγιστο δυνατό βαθμό, των ακούσιων προκαταλήψεων και στην ελαχιστοποίηση του κινδύνου ακούσιων διακρίσεων.
- δ) Από τεχνολογική άποψη, ο προσανατολισμός των εφαρμογών και υπηρεσιών του τομέα της δικαιοσύνης προς τα δεδομένα διευκολύνει τη διαλειτουργικότητα.
- ε) Από διοικητική άποψη, ο προσανατολισμός των πρωτοβουλιών προς τα δεδομένα συμβάλλει στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων και στην καλύτερη επιλογή προτεραιοτήτων.
- στ) Από κοινωνική άποψη, ο προσανατολισμός των πρωτοβουλιών προς τα δεδομένα συμβάλλει στην ανάδειξη των οφελών της ψηφιακής δικαιοσύνης (για παράδειγμα, μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, μείωση των ταξιδιών κ.λπ.).
- ii. Τεχνολογίες για την αποτελεσματικότητα της ψηφιακής δικαιοσύνης
63. Υπάρχουν τεχνολογίες που σαφώς βελτιώνουν την αποτελεσματικότητα στον τομέα της δικαιοσύνης. Ως ενδεικτικά παραδείγματα μέσων για επιτυχή αύξηση της αποτελεσματικότητας, αξίζει να επισημανθούν τεχνολογίες όπως η ανωνυμοποίηση των δικαστικών αποφάσεων, η αυτόματη κατανομή των υποθέσεων, τα εργαλεία μεταγραφής για την καταγραφή των διαδικασιών και των αποδεικτικών στοιχείων που συλλέγονται από το δικαστήριο, η ρομποτική αυτοματοποίηση διαδικασιών και τα εργαλεία ηλεκτρονικής επίλυσης διαφορών.
64. Οι τεχνολογίες αυτές και πολλές άλλες συμβάλλουν στη βελτίωση των υφιστάμενων διαδικασιών και στην αύξηση της αποτελεσματικότητας της δικαιοσύνης, αποδεσμεύοντας δικαστικούς υπαλλήλους προκειμένου αυτοί να ασχοληθούν με καθήκοντα υψηλότερης προστιθέμενης αξίας.
- iii. Προώθηση της ψηφιοποίησης ορισμένων διά ζώσης δραστηριοτήτων στον τομέα της δικαιοσύνης
65. Ο κόσμος εξελίσσεται ταχέως προς την πλήρη ψηφιοποίηση και ο τομέας της δικαιοσύνης πρέπει να προσαρμοστεί σε αυτή την πραγματικότητα. Στο πλαίσιο αυτό, ενδέχεται να χρειαστεί να επανεξεταστούν, ενδεικτικά, η διά ζώσης βοήθεια προς τους πολίτες, οι υποχρεωτικές διά ζώσης διοικητικές διαδικασίες ή οι εξ ολοκλήρου διά ζώσης δικαστικές διαδικασίες.

66. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι διά ζώσης διάυλοι θα πρέπει να εγκαταλειφθούν. Η διά ζώσης επαφή είναι απαραίτητη σε ορισμένες περιπτώσεις και δημιουργεί την αίσθηση δικαιοσύνης που απονέμεται από ανθρώπους. Ωστόσο, οι ψηφιακοί διάυλοι θα πρέπει να χρησιμοποιούνται ευρύτερα.

Δ. Προώθηση της καινοτόμου ψηφιακής δικαιοσύνης

67. Οι νέες τεχνολογίες δεν πρέπει να θίγουν τα δικαιώματα των ατόμων και πρέπει να χρησιμοποιούνται με πλήρη σεβασμό του δικαιώματος αμερόληπτου δικαστηρίου και των δικαιωμάτων της υπεράσπισης, όπως κατοχυρώνονται στα άρθρα 47 και 48 του Χάρτη, καθώς και στο άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.
68. Υπό την έννοια αυτή, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναλάβει ηγετικό ρόλο στον συνδυασμό των μετασχηματιστικών τεχνολογιών με τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες και στην παροχή εγγυήσεων έναντι πιθανών κινδύνων.

i. Αξιοποίηση καινοτόμων τεχνολογιών

69. Θεμελιώδη στόχο αποτελεί η υιοθέτηση καινοτόμων τεχνολογιών ως ευκαιριών, μεταξύ άλλων, για να έρθει η δικαιοσύνη εγγύτερα στους πολίτες, να ενισχυθεί η λειτουργία των δικαστηρίων και να παρασχεθεί συνδρομή στους δικαστές στην καθημερινή τους εργασία. Αυτό θα πρέπει να γίνει με υπεύθυνο τρόπο και με σεβασμό στους κανόνες και τις αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ii. Προώθηση της ανταλλαγής καινοτόμων εμπειριών

70. Η καινοτομία δεν αφορά μόνο τις ανατρεπτικές και τις αναδυόμενες τεχνολογίες. Η διαφορετική αντιμετώπιση των πραγμάτων αποτελεί επίσης ένα είδος καινοτομίας, ιδίως εάν οδηγεί σε βελτιώσεις στον τομέα της δικαιοσύνης.
71. Συνεπώς, η προώθηση της ανταλλαγής καινοτόμων εμπειριών μεταξύ των κρατών μελών μπορεί να είναι αμοιβαία επωφελής τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Για παράδειγμα, μεγάλη επιτυχία έχουν σημειώσει οι διασκέψεις που διοργανώθηκαν από τις εκ περιτροπής Προεδρίες του Συμβουλίου, καθώς και τα διαδικτυακά σεμινάρια που διοργάνωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με διάφορες χρήσεις της ΤΝ στον τομέα της δικαιοσύνης, ή ακόμη άλλα φόρουμ με τη συμμετοχή εμπειρογνομόνων.

72. Όλα αυτά θα πρέπει να αποφέρουν απτά οφέλη για όλους (επαγγελματίες του τομέα της δικαιοσύνης, επιχειρήσεις, πολίτες, κράτη μέλη και Ευρωπαϊκή Ένωση), επιταχύνοντας τον ψηφιακό μετασχηματισμό, ενισχύοντας την αποτελεσματικότητα, οδηγώντας στη συλλογή πολύτιμων εμπειριών, βελτιώνοντας την πρόσβαση σε δικαστικές πληροφορίες, διευκολύνοντας την επεξεργασία διασυνοριακών δικαστικών υποθέσεων και εναρμονίζοντας τις δικαστικές έννοιες και διαδικασίες σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση.
73. Το προπαρασκευαστικό όργανο του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ασχολείται με την ηλεκτρονική δικαιοσύνη έχει καθιερωθεί ως φόρουμ συζήτησης σημαντικών ζητημάτων που σχετίζονται με νομικές και πραγματικές προκλήσεις. Η εκθετική πρόοδος στην αγορά της νομικής τεχνολογίας έχει τη δυνατότητα να μετασχηματίσει τον τρόπο λειτουργίας της κοινωνίας και ειδικότερα του συστήματος απονομής δικαιοσύνης. Τα θεμελιώδη ζητήματα που αφορούν την εφαρμογή και τη χρήση μετασχηματιστικών τεχνολογιών θα πρέπει να εξετάζονται από την αρμόδια Ομάδα.

IV. ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

A. Σκοπός

74. Το παρόν σχέδιο δράσης αποσκοπεί στον προσδιορισμό των δράσεων που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων που περιγράφονται στη στρατηγική. Για τον σκοπό αυτό, επιτρέπει τη δυναμική ενσωμάτωση δράσεων που ευθυγραμμίζονται τόσο με τις εν εξελίξει δραστηριότητες όσο και με τις δραστηριότητες που έχουν προγραμματιστεί για τα προσεχή έτη ή είναι άγνωστες μέχρι σήμερα. Επιπλέον, θεσπίζει μηχανισμό για την τακτική επικαιροποίηση πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται για την επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο τμήμα 3 της παρούσας στρατηγικής.
75. Το σχέδιο δράσης προσδιορίζει τις τρέχουσες και τις αναμενόμενες δράσεις και τους τομείς εργασίας. Όλες οι δράσεις, τα έργα και οι πρωτοβουλίες, είτε περιλαμβάνονται στο σχέδιο δράσης είτε σχεδιάζεται να ενταχθούν σε αυτό, θα πρέπει να αποσκοπούν στην επίτευξη αυτών των στόχων, με παράλληλη τήρηση των αρχών που ορίζονται στο τμήμα 2 της παρούσας στρατηγικής.

76. Τα έργα και οι πρωτοβουλίες του τομέα της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης βασίζονται στην αρχή της εθελοντικής δράσης, εκτός των περιπτώσεων επιβολής υποχρεώσεων από συγκεκριμένες νομικές πράξεις. Τόσο οι υποχρεωτικές δράσεις (που απορρέουν από νομικές πράξεις) όσο και οι μη υποχρεωτικές δράσεις συνδέονται με έναν ή περισσότερους τομείς εργασίας.
77. Το σχέδιο δράσης αποσκοπεί να εγγυηθεί τη συνέχιση των προσπαθειών που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο του προηγούμενου σχεδίου δράσης (σχέδιο δράσης 2019-2023), ενώ παράλληλα υιοθετεί μια πιο ευέλικτη προσέγγιση. Αντί να απαριθμεί συγκεκριμένα έργα και πρωτοβουλίες, επικεντρώνεται στον προσδιορισμό των δράσεων που διάφορα έργα και πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να συμπεριλάβουν.
78. Η προσέγγιση αυτή αποσκοπεί στην καλύτερη διάρθρωση των εργασιών όσον αφορά τις συνέργειες, τον συντονισμό, την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων, προκειμένου να διευκολύνεται η συνολική διαχείριση και να διατηρείται η ευελιξία.

B. Προσδιορισμός των τομέων εργασίας και των δράσεων

79. Οι βασικοί τομείς εργασίας που έχουν προσδιοριστεί στο πεδίο της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης είναι οι εξής:
- 1) e-CODEX: περαιτέρω ανάπτυξη του αποκεντρωμένου συστήματος ΤΠ, μεταξύ άλλων της διαλειτουργικότητας και των προφίλ και χαρακτηριστικών ασφάλειας
 - 2) Διαδικτυακή πύλη της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης: υπηρεσίες πληροφόρησης και διασυνδέσεις με εξωτερικές πηγές
 - 3) Ηλεκτρονικά σημεία πρόσβασης: διαδικτυακές πύλες για διαδικασίες και συναφείς υπηρεσίες διεπαφής χρήστη
 - 4) Εφαρμογές σε πραγματικό χρόνο: βιντεοδιασκέψεις, αυτόματη μεταγραφή και μετάφραση, διερμηνεία και άλλες υπηρεσίες εφαρμογών σε πραγματικό χρόνο
 - 5) Δεδομένα: νομοθεσία και νομολογία, νομικά και δικαστικά δεδομένα
 - 6) Τεχνητή νοημοσύνη και άλλες καινοτόμες υπηρεσίες ΤΠ στον τομέα της δικαιοσύνης
 - 7) Άλλοι τομείς εργασίας

80. Οι τομείς εργασίας ομαδοποιούν θεματικά τις δράσεις που πρέπει να αναληφθούν για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής.
81. Γενικό θεμελιώδες κριτήριο για τον προσδιορισμό μιας νέας δράσης είναι η ευθυγράμμισή της με έναν στρατηγικό και επιχειρησιακό στόχο. Οι δράσεις θα πρέπει να προσανατολίζονται προς την επίτευξη των στόχων αυτών.
82. Με την επιφύλαξη της προσθήκης νέων δράσεων στο μέλλον, ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει έναν πλήρη κατάλογο των δράσεων που έχουν προσδιοριστεί, κατηγοριοποιημένων ανά τομέα εργασίας, οι οποίες υφίστανται ήδη ή αναμένονται βραχυπρόθεσμα. Δεδομένου ότι σημαντικό κομμάτι των μελλοντικών προσπαθειών των κρατών μελών και των θεσμικών οργάνων και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα προσεχή έτη θα απορρέουν από νομικές πράξεις, ορισμένες δράσεις απορρέουν άμεσα από αυτές.
83. Με την επιφύλαξη των συντελεστών που αναφέρονται στην πέμπτη στήλη, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι, σύμφωνα με την εντολή της, η αρμόδια Ομάδα θα πρέπει να παρακολουθεί τις διάφορες πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της ψηφιοποίησης της δικαιοσύνης.

Στρατηγικοί στόχοι	Επιχειρησιακοί στόχοι	Κύριος τομέας εργασί- ας	Δράσεις	Εμπλεκόμε- νοι συντελεστές
Α. Βελτίωση της πρόσβασης στην ψηφιακή δικαιοσύνη	Α.i. Προώθηση της καθολικής πρόσβασης στην ψηφιακή δικαιοσύνη	2, 3	Σχεδιασμός, υλοποίηση και λειτουργία του ευρωπαϊκού σημείου ηλεκτρονικής πρόσβασης και των εθνικών σημείων ηλεκτρονικής πρόσβασης	Επιτροπή ¹³ / κράτη μέλη ¹⁴
	Α.ii. Προώθηση υπηρεσιών ψηφιακής δικαιοσύνης με προστιθέμενη αξία	Όλοι	Αξιολόγηση των οφελών για τους τελικούς χρήστες Συλλογή ανατροφοδότησης από τους χρήστες	Επιτροπή/κρ άτη μέλη
	Α.iii. Βελτίωση και προώθηση της διαδικτυακής πύλης της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης και του EUR-Lex	2, 5	Βελτίωση του περιεχομένου, της προσβασιμότητας και της λειτουργικότητας της διαδικτυακής πύλης της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης	Επιτροπή/ κράτη μέλη
		2, 5	Βελτίωση του περιεχομένου, της προσβασιμότητας και της λειτουργικότητας του EUR-Lex	Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

¹³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή

¹⁴ Κράτη μέλη της ΕΕ

	A.iv. Γεφύρωση του ψηφιακού χάσματος για την πρόσβαση στην ψηφιακή δικαιοσύνη	7	Βελτίωση της προσβασιμότητας των εθνικών διαδικτυακών πυλών και άλλων υπηρεσιών ηλεκτρονικής δικαιοσύνης	Επιτροπή/ κράτη μέλη
		2, 3, 4, 6	Παροχή βοήθειας στους χρήστες μέσω βοηθών συνομιλίας (διαλογικά ρομπότ, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που λειτουργούν με ΤΝ), για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των πολιτών σε δικαστικές πληροφορίες	Επιτροπή/ κράτη μέλη
		Όλοι	Υποστήριξη της πρόσβασης των χρηστών σε υλικό ΤΠ	Κράτη μέλη
		7	Διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε υπηρεσίες ψηφιακής δικαιοσύνης σε ολόκληρη την ΕΕ	Επιτροπή/ κράτη μέλη
	A.v. Ενδυνάμωση των προσώπων, των επιχειρήσεων και των επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης	7	Κατάρτιση επαγγελματιών του τομέα της δικαιοσύνης	Επιτροπή/ κράτη μέλη
		7	Δραστηριότητες για την ενίσχυση των δεξιοτήτων των χρηστών με σκοπό τη βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη με ψηφιακά μέσα	Επιτροπή/ κράτη μέλη

B. Ενίσχυση της ψηφιακής δικαστικής συνεργασίας	B.i. Βελτίωση της διασυνοριακής διαλειτουργικότητας	1	Σχεδιασμός και δοκιμή νέων περιπτώσεων χρήσης που διευκολύνουν τη διαλειτουργικότητα	Κράτη μέλη
		1, 3, 4	Εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας σχετικά με τη διασυνοριακή δικαστική συνεργασία (για παράδειγμα, κανονισμός για την ψηφιοποίηση και εκτελεστικές πράξεις του, άλλη ισχύουσα ή επικείμενη νομοθεσία της ΕΕ)	Κράτη μέλη
		1, 3	Δημιουργία σημείων πρόσβασης e-CODEX	Κράτη μέλη
		5	Διασύνδεση μητρώων	Επιτροπή/ κράτη μέλη
		1, 2, 5	Προώθηση της χρήσης του αναγνωριστικού ευρωπαϊκής νομολογίας (ECLI ¹⁵)	Επιτροπή/ κράτη μέλη
	B.ii. Υπηρεσίες επικοινωνίας σε πραγματικό χρόνο		Προώθηση ψηφιακών δικαστικών αιθουσών	Κράτη μέλη
		4	Βελτίωση της διαλειτουργικότητας των βιντεοδιασκέψεων (π.χ. κοινές απαιτήσεις, πρότυπα ή εργαλεία για τη διεξαγωγή εξ αποστάσεως ακροάσεων)	Επιτροπή/ κράτη μέλη

¹⁵ Με σημείο αναφοράς τα συμπεράσματα του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Αναγνωριστικού Ευρωπαϊκής Νομολογίας (ECLI) και μιας ελάχιστης δέσμης ενιαίων μεταδεδομένων για τη νομολογία [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52019XG1024\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:52019XG1024(01))

Γ. Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της ψηφιακής δικαιοσύνης	Γ.ι. Προώθηση μιας δικαιοσύνης προσανατολισμένης στα δεδομένα	5	Βελτίωση της συλλογής και χρήσης νομικών και δικαστικών δεδομένων	Κράτη μέλη/Υπηρεσία Εκδόσεων
		5	Παροχή ανοικτών δεδομένων και διαφάνειας	Κράτη μέλη/Υπηρεσία Εκδόσεων
	Γ.ii. Τεχνολογίες για την αποτελεσματικότητα της ψηφιακής δικαιοσύνης	2, 3	Εφαρμογή και προώθηση της χρήσης ηλεκτρονικών υπογραφών και σφραγίδων Διαχείριση της αναγνώρισης και επαλήθευσης της ταυτότητας χρήστη Διαχείριση της συγκατάθεσης του χρήστη	Επιτροπή/κράτη μέλη Επιτροπή/κράτη μέλη Επιτροπή/κράτη μέλη
		2, 3	Παροχή λύσεων για την ηλεκτρονική πληρωμή τελών	Επιτροπή/κράτη μέλη
		Όλοι	Αυτοματοποίηση των δραστηριοτήτων στον τομέα της δικαιοσύνης	Κράτη μέλη
	Γ.iii. Προώθηση της ψηφιοποίησης ορισμένων διάζωσης δραστηριοτήτων στον τομέα της δικαιοσύνης	7	Ανάπτυξη και προώθηση εξ αποστάσεως ψηφιακών διαδικασιών στη δικαιοσύνη (όπου είναι δυνατόν)	Κράτη μέλη

Δ. Προώθηση της καινοτόμου ψηφιακής δικαιοσύνης	Δ.ι. Αξιοποίηση καινοτόμων τεχνολογιών	6	Προσδιορισμός πεδίων εφαρμογής και ασφαλής εφαρμογή της ΤΝ στον τομέα της δικαιοσύνης, μεταξύ άλλων: για την ανωνυμοποίηση και την ψευδωνυμοποίηση των δικαστικών αποφάσεων· ως εργαλείο μεταγραφής για την καταγραφή των διαδικασιών και την τεκμηρίωση των αποδεικτικών στοιχείων που συλλέγονται από τα δικαστήρια (μετατροπή ομιλίας σε κείμενο και κειμένου σε ομιλία)· για μετάφραση· για νομική ανάλυση, π.χ. της νομολογίας και των πηγών μαζικών δεδομένων· για τον υπολογισμό δικαιωμάτων αποζημίωσης, π.χ. δικαιώματα επιβατών ή παρόμοια δικαιώματα	Επιτροπή/ κράτη μέλη
	Δ.ii. Προώθηση της ανταλλαγής καινοτόμων εμπειριών	Όλοι	Ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών στο πλαίσιο της αρμόδιας Ομάδας του Συμβουλίου και άλλων φόρουμ	Κράτη μέλη
		Όλοι	Διευκόλυνση και ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με εθνικά και πολυκρατικά έργα	Κράτη μέλη
		Όλοι	Διευκόλυνση της αμοιβαιοποίησης και της επαναχρησιμοποίησης ψηφιακών λύσεων μεταξύ των κρατών μελών	Κράτη μέλη
		Όλοι	Δημιουργία ενημερωτικού δελτίου για την ανταλλαγή εμπειριών σχετικά με τις εν εξελίξει πρωτοβουλίες, τις βέλτιστες πρακτικές και τις τελευταίες εξελίξεις	Κράτη μέλη/Προεδρία ¹⁶

¹⁶ Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γ. Προσδιορισμός έργων και πρωτοβουλιών

84. Τα κριτήρια για την ένταξη ενός έργου ή μιας πρωτοβουλίας προς υποστήριξη μιας δράσης είναι τα ακόλουθα:

- α. Το σχέδιο ή η πρωτοβουλία πρέπει να συμβάλλει ενεργά στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής και να σχετίζεται με συγκεκριμένη δράση.
- β. Το έργο ή η πρωτοβουλία θα εντάσσεται στον αντίστοιχο τομέα εργασίας που συνδέεται με τον επιχειρησιακό στόχο. Εάν δεν υπάρχει ο τομέας εργασίας, θα εντάσσεται στην κατηγορία «άλλοι τομείς εργασίας».
- γ. Το έργο ή η πρωτοβουλία πρέπει να αποφέρει οφέλη εντός του καθορισμένου τομέα εργασίας του σε όσο το δυνατόν περισσότερα κράτη μέλη. Αυτό σημαίνει ότι τα αποτελέσματα και τα διδάγματα που αντλούνται θα πρέπει να κοινοποιούνται σε όλα τα κράτη μέλη που συμμετέχουν στον τομέα εργασίας.
- δ. Το έργο ή η πρωτοβουλία θα πρέπει να τηρεί τους κανόνες υποβολής εκθέσεων, παρακολούθησης και συντονισμού που ισχύουν ειδικά για τον αντίστοιχο τομέα εργασίας.

85. Η προσέγγιση αυτή απομακρύνεται από τη μεθοδολογία του προηγούμενου σχεδίου δράσης, το οποίο περιλάμβανε εξαντλητικό κατάλογο έργων. Αντ' αυτού, δίνει προτεραιότητα στην ικανότητα άμεσης ανταπόκρισης σε μεταβαλλόμενες περιστάσεις, όπως η θέσπιση νέων νομικών πράξεων και η εμφάνιση τεχνολογικών καινοτομιών ή απρόβλεπτων εμποδίων.

V. Μηχανισμός παρακολούθησης

86. Η παρούσα στρατηγική αποσκοπεί να θέσει τις βάσεις για έναν μηχανισμό παρακολούθησης που θα καθορίζει τα σχετικά κριτήρια για την εποπτεία των έργων και των πρωτοβουλιών. Μολονότι αυτό συνεπάγεται την ενεργό συμμετοχή των κρατών μελών και των σχετικών θεσμικών οργάνων και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα πρέπει να σχεδιαστεί κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η επιβολή περιττού διοικητικού φόρτου.

87. Η ενσωμάτωση ενός ενιαίου μηχανισμού παρακολούθησης για όλα τα έργα και τις πρωτοβουλίες θα ενισχύσει τις συντονισμένες δράσεις. Επιπλέον, θα εξορθολογίσει την παρακολούθηση της προόδου, τον καθορισμό προτεραιοτήτων, καθώς και τον σχεδιασμό και συντονισμό μεταξύ των κρατών μελών και/ή των θεσμικών οργάνων ή οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ελαχιστοποιώντας παράλληλα την αλληλεπικάλυψη των προσπαθειών.
88. Όταν προσδιορίζεται ένα έργο ή μια πρωτοβουλία, θα πρέπει να εντάσσεται στον μηχανισμό παρακολούθησης, στο πλαίσιο του αντίστοιχου στρατηγικού στόχου, του επιχειρησιακού στόχου και της δράσης. Στις πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται για κάθε σχέδιο ή πρωτοβουλία θα πρέπει να περιλαμβάνονται τουλάχιστον:
- α. Περιγραφή
 - β. Πεδίο εφαρμογής και σκοπός
 - γ. Αντίστοιχοι στρατηγικοί και επιχειρησιακοί στόχοι
 - δ. Αντίστοιχος τομέας ή τομείς εργασίας
 - ε. Αναμενόμενα οφέλη
 - στ. Συμμετέχοντα κράτη μέλη και/ή οργανισμοί, με σύντομη περιγραφή των ρόλων και των αρμοδιοτήτων κάθε μέρους (ιδίως όταν έχουν διαφορετικούς ρόλους)
 - ζ. Χρονοδιαγράμματα
 - η. Πηγές χρηματοδότησης (χρηματοδότηση της ΕΕ ή άλλη)
 - θ. Αλληλεξαρτήσεις και πιθανές συνέργειες με άλλα έργα (κατά περίπτωση)
 - ι. Κατάσταση
89. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να επικαιροποιούνται από τα πρόσωπα και τις οντότητες που είναι υπεύθυνα για κάθε έργο ή πρωτοβουλία, τουλάχιστον μία φορά ανά έτος. Αυτό θα πρέπει να γίνεται με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων που ισχύουν σε άλλα πλαίσια (για παράδειγμα, του πίνακα αποτελεσμάτων στον τομέα της δικαιοσύνης) ή προβλέπονται σε νομοθετικές πράξεις, ενώ θα πρέπει να αποφεύγεται η αλληλεπικάλυψη των προσπαθειών.

90. Η εκ περιτροπής Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να ενημερώνει τακτικά την αρμόδια Ομάδα σχετικά με την πρόοδο και τα αποτελέσματα των έργων και των πρωτοβουλιών που περιλαμβάνονται στον μηχανισμό παρακολούθησης. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να χρησιμεύουν για την παροχή καθοδήγησης σχετικά με τις εργασίες στον τομέα της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, σύμφωνα με την παρούσα στρατηγική.
91. Θα πρέπει να καταστεί προσβάσιμο ένα συνεργατικό εργαλείο παρακολούθησης για σκοπούς υποβολής εκθέσεων, προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί ο διοικητικός φόρτος. Η Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου θα πρέπει να επικουρεί την Προεδρία, φιλοξενώντας το εργαλείο παρακολούθησης και διασφαλίζοντας τη λειτουργία του.
92. Οι προτάσεις για τη συμπερίληψη έργων ή πρωτοβουλιών στον μηχανισμό παρακολούθησης θα πρέπει να εξετάζονται και να αποφασίζονται από την αρμόδια Ομάδα του Συμβουλίου.
93. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει επίσης να καλείται να ενημερώνει τα κράτη μέλη σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση και τα αποτελέσματα των έργων ή των πρωτοβουλιών της.
-